

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Pa pošli prejemam:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnitvu prejemam:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrt » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Narečnino in inserate
sprejema upravnitvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 77.

V Ljubljani, v ponedeljek, 6. aprila 1903.

Letnik XXXI

Knezoškof za kroš- njarje.

Govor presv. g. knezoškofa ljubljanskega dr. A. B.
Jegliča v gosposki zbornici.

Dunaj, 4. aprila.

Danes popoldne je imela gosposka zbornica sejo, v kateri je rešila tudi krošnjarski zakon z nekaterimi premembami v načrtu, ki ga je sklenila poslanska zbornica. Poročevalec baron Berger je naglašal, da tudi ta zakon ne bode ustrezal na vse strani, ker so si naravnost nasprotne koristi trgovcev in krošnjarijev. Vendar pa je odsek skušal ustreči raznim opravičenim željam.

V glavni razpravi sta govorila proti določbam zakona knez Aueršperg in grof Zedwitz. Oba sta naglašala, da se krošnjarstvo preveč omeji s tem zakonom.

Dr. pl. Plener je v obče zagovarjal zakon in priporočal še nekatere izjeme na Češkem.

Nato je govoril ljubljanski knez in škof g. dr. Jeglič nastopno:

Visoka zbornica! Govoriti hočem prav kratko. Prisel sem k seji, da zagovarjam jako važno stvar.

Pred očmi imam posebno kranjske krošnjarije, in sicer Kočevce in Ribničane, ki dobé, hvala Bogu, v § 16. posebne olajšave.

Reči moram, da sem bil prejšnje čase tudi nasprotnik krošnjarstva, ker sem mislil, da krošnjarstvo škodi ljudem in družinam v gospodarskem in npravnem oziru.

Ko pa sem bolje spoznal deželo in prebivalstvo, dobil sem drugo prepričanje.

Kar se tiče npravnosti, uvidel sem, da je prebivalstvo v slovenskih in nemških občinah v kočevskem okraju na visoki stopinji, in sicer ne le isti, ki ostanejo doma, ampak tudi oni, ki krošnjarijo s svojimi blagom. Prav nič se jim ne more očitati, ker so boljši, kakor bi kdo na prvi pogled sodil.

V gospodarskem oziru pa sem se prepričal, da je za te ljudi krošnjarstvo nujno potrebno. Po poklicu so večinoma mali kmetje, ki krošnjarijo le nekaj mesecev v letu, da si s tem postranskim zaslužkom vzdržujejo svoje družine in plačujejo davek. Le s krošnjarstvom si morejo prislužiti za najnujnejše izdatke.

In gotovo je tudi za deželo in državo boljše, ako se tem ljudem pusti krošnjarstvo, nego da bi se vsled revščine morali izseliti iz dežele.

Mnogi itak morajo drugod iskati za-služke, ne le možje, ampak tudi mladeniči, dekleta in dečki v starosti 15 ali 16 let. Nekateri se sploh ne vrnejo v domovino, večina pa se čez nekaj let zopet vrne iz Amerike.

To izseljevanje pa je v istini v npravnem in tudi gmotnem oziru za mnoge družine velika škoda. Mož je večkrat po pet, šest, sedem ali tudi več let v tujini, n. pr. v Ameriki, in večkrat se zgodi, da pozabi na svojo družino v domovini. Doma so žena in otroci sami; otroci so slabo vzgojeni, ker ni očeta; žena in otroci tudi ne morejo z vspehom obdelavati polja, popravljati gospodarskih poslopij, kakor bi to storil mož, oče, ko bi ostal doma.

Čez šest, sedem let se vrne gospodar ter morda prinese dva, tri tisoče denarja. Ta denar pa porabi, da zopet spravi v red gospodarstvo in popravi poslopja. Torej nima nobenega pravega dobička in koristi.

Da je to vprašanje za našo deželo res jako važno, je dokaz tudi to, da so naši katoliški zastopniki v poslanski zbornici odločno zagovarjali pravice kranjskih krošnjarijev. Saj je tudi kršč. soc. stranka v naši deželi edina, ki z vsemi močmi zagovarja delavski, obrtniški in kmečki stan, da bi se ti stanovi vzdržali in prospevali. Ta stranka se je v poslanski zbornici odločno borila za naše revne krošnjarije. Zato me pa tudi jako veseli, da so tudi v tej zbornici vse stranke večinoma že zagotovljene revnim krošnjarijem.

H koncu praisin še vse stranke, naj bi glasovale vsaj za one paragrafe, ki tem revežem to dovolijo in dajo, kar v istini potrebujejo za svoje življenje.

Morda bi kdo ugovarjal in rekel: Pa naj se lote drugega posla in dela! Na to odgovorim, da je to v sedanjih razmerah nemogoče. Drugega zaslužka doma ne dobe in so navezani na krošnjarstvo, s katerim se pečajo že več stoletij.

S tem končam in izrekam hvalo gospodom za dobrohotnost, katero izrazite tudi z glasovanjem za zakon. (Pohvala).

Nato grof Kuefstein zagovarja premembo § 12, da bi namreč smele vse občine, ne le mesta in zdravilišča prepovedati krošnjarstvo s slabim blagom. Govornik pa prizna izjeme za krošnjarije z domačimi izdelki.

Knezoškof dr. Jeglič predlaga v na-drobni razpravi, naj se v § 2 črta drugi odstavek, ki zahteva od krošnjarijev pridobinski davek. Ta predlog pa ni obveljal, kakor tudi eventualni predlog, naj bi se pooblastil finančni minister, da v §§ 12 (od stavka 4) in 16 označene osebe oprosti pridobinskega davka.

Tudi predlog dvornega svetnika Jeittelea, naj se zniža meja starosti od 33 na 30 let, ni obveljal.

Pri § 16 nasvetuje knezoškof dr. Jeglič, naj se izvzeti kraji na Kranjskem naštejejo po sodnih okrajih. Ta predlog obvelja.

Avstro-ogrška na- godba.

(Govor posl. Žitnika).

(Konec.)

Od dne 26. svečana 1861 je šlo na Ogrskem zopet rakovo pot. A še je bilo mogoče stvari spraviti v pravi tir; vladar sam je posegel vmes, da popravi, kar so spridili njegovi svetovalci. Fr. Deak je postavil spomenico, v kateri je naštel ogrske zahteve. Priznal pa je sam, da je mogoče Ogrom še v raznih točkah odjenjati, samo da branijo svoja načela in rešijo bistvo svoje ustave.

In tudi po nesrečni bitki pri Kraljevem Gradu Ogri, oziroma Madjari niso zvišali svojih zahtev, kakor trdi grof Beust v svojih »spominih«. Toda vihravi Beust, ki ni poznal avstrijskih razmer, je na vrat na nos sklenil prvo pogodbo ter Ogrom dovolil več, nego so upali doseči. Grof Moric Esterhazy sam se je izjavil: »Dobili smo več nego smo zahtevali«. Uresničile so se besede: »Dies ist der Fluch der bösen That, die fortzeugend immer Böseres muss gebären.«

Do l. 1867. so avstrijske vlade Ogrom odrekale vse pravice, po l. 1867 pa ravno nasprotno. Kar Ogri zahtevajo, to Avstrija dovoli zaradi »ljubele miru«. Ogri pri takih prilikah prireajo shode in demonstracije, da se Avstrija vstraši in odneha. Tako se igrajo

z ognjem, ker take demonstracije morejo s časom biti nevarne za javni red. In pri obravnavah se Ogri pulijo za vsak groš, barantajo za vsakega vola, ki pride na avstrijski trg. Ogri so valed tega gospodarji v državi.

Danes imamo četrto pogodbo pred saboj, da rečemo »da« ali »ne«.

Vse stranke so prepričane, da je ta pogodba slaba za Avstrijo, in vendar ima vlada večino že zagotovljeno, ker je to vprašanje, žal, politično.

Zato bi nas vladna večina s svojim molkom rada prepričala: »Gütlich ist, der vergisst, was nicht mehr zu ändern ist«.

Ali pa je istina, da je nemogoča vsaka prememba dogovorov mej avstrijsko in ogrsko vlado? Ali se moramo res ukloniti brez ugovora ogrskemu ukazu? Vse kaže, da je tako, sicer bi ne mogli umeti govorov gosp. ministerskega predsednika v oktobru 1901 in dne 18. sušca 1903.

V prvem govoru je dr. pl. Körber naglašal, da hoče odločno varovati avstrijske koristi in da Avstrija ne bo več potrpežljivo jagnje, katero Ogri strižejo do kože. A v zadnjem govoru je gospod ministerski predsednik izjavil z največjo resignacijo: Boljša ta pogodba, kakor nobena!

Pač žalostno, da so politične razmere mej Avstrijo in Ogrsko ostale še vedno nejasne in zamotane. Vzemimo samo vprašanje glede armade. Ogri so si ubili v glavo, da hočejo imeti svojo posebno armado. To bi bil začetek konca! Sklicujejo se na člen XII zakona z leta 1867. Istina, ta člen je nejasen in se more različno tolmačiti. Toda niti Fr. Deak, niti grof Julij Andrássy tedaj nista mislila na razdelitev avstro-ogrške armade. Ako Ogri dobe svojo armado, svoj poveljni jezik, potem je armada babilonski stolp, zlomljen je najmočnejši steber skupne države. To je treba zabraniti, dokler je še čas. V tem oziru morajo biti vse avstrijske stranke na strani dinastije, da prepreči, kar zahtevajo madjarski šovinisti.

Ali naj govorim še o slabih straneh pogodbe z gospodarskega in finančnega stališča? Železnična politika, kvotno vprašanje, carinski dohodki, avstro-ogrška banka, živinski promet — skoraj vse nagodbene točke so dogovorjene po želji in zahtevi ogrskih naših prijateljev. Ko sem pred leti govoril z merodajnim gospodom, kdaj se podaljša dolenska železnica do hrvaške meje, odgovoril mi je: Vi ste mnogo mlajši od mene, a ne boste doživeli!

Ko vprašam, zakaj ne, odgovori mi gospod: Ker gospodje Ogri ne dovolijo. — Dovolj žalostno!

Pri kvoti smo na sto in sto milijonov v 35 letih zmetali v ogrsko vrečo, doma pa zastoj beračimo za podpore revežem in beračem. Pri avstroogrski banki pa ne velja kvota vplačil, marveč ogrska nadvlada. In ko so bili Ogri toliko prijazni, da so svojo kvoto zvišali za 44%, torej prispevek k skupnim stroškom približno za 10 milijonov kron, dali smo jim takoj pri užitinskih dohodkih okoli 12 milijonov na leto nazaj!

Od carinskih dohodkov plačuje Avstrija 80%, a Ogrska le 20, in imajo Ogri na leto tudi tu do 18 milijonov dobička. Tako je, gospodje, in mi naj še molčimo? Ne, ker izdajali bi koristi svojih volivcev, pa tudi koristi skupne države. Do vsega tega pa bi ne bilo prišlo, ko bi bile avstrijske vlade takoj iz početka skrbale za vse dežele, za vse narode po načelu: Vsakemu svoje. Na-

rodi bi bili zadovoljni, in danes bi ne stali pred državno krizo, katere rešitev je v temnem naročju bodočnosti.

Nemiri v Zagrebu.

Dodatno k našim poročilom objavljamo še naslednji dopis iz Zagreba. 30. marca.

V Zagrebu vre zaradi nasprotosti oblasti. Ko so pokrili na prometnej zgradi samomažarski napis mislilo se je, da so bodo duhovi pomirili. Zato so opozicionalni časopisi svarili občinstvo pred daljnjimi demonstracijami, posebno pa pred razbijanjem in razsajanjem, ker to more dobre stvari le škoditi. Uradni list pa je priobčil poluradno vest, češ da vodstvo državnih železnic ni razumelo odrede ministerstva glede napisa na prometnej zgradi, in da je že pred tremi dnevi ravnateljstvo državnih železnic izdalo nalog, da se napis spremeni in postavi drugi, ki mora biti takšen, kakor ga postava zahteva. Tej izjavi seveda občinstvo ne veruje, ker Madjari mislijo brzkone postaviti dvojzložni napis, kar pa je na Hrvatskem nepostavljeno. Radi tega je bila sklicana v soboto zvečer skupščina po § 2. v »Kolo«. Toda že poprej se je zbrao dijaštvo na vseučilišču ter tukaj živahno razpravljalo o tujih napisih. Sklenilo se je poprositi trgovce in obrtnike, da odstranijo vse nemške napise. Večidel trgovcev in obrtnikov je to precej izvelo. Na vseučilišču je bilo vedno živahneje, posebno valed govora Stefana Radča. Došli poslanec dr. Frank je mladež komaj pomiril, da je odšla na skupščino. Na tej skupščini so govorili dr. Heimerl, dr. Frank, dr. Marjanović in Sirovatka. Vsi so zahtevali, da imajo biti na zemljišču kraljevine Hrvatske napisi le hrvaški, kakor to zakon veli. Obenem pa so vsi govorniki opominjali prisotne, da se zdrže demonstracij, a prihodnjo nedeljo se skliče radi te stvari shod v Zagrebu. Potem so zapeli narodno himno ter se mirno razšli.

V nedeljo zjutraj se je zbralo v Ilici na tisoče ljudstva ter živahno odobravalo, ko so se odstranjevali nemški napisi. Kmalu potem pa je izšel strog oglas, da se narod ne sme zbirati po ulicah, in da se bodo prekršitelji najstrože kaznovali. Razen tega pa je redarstvo zaprlo zjutraj ob šestih Stefana Radča in Hinka Sirovatka. Zdjaj je zavrelo med dijaštvom ter se je začelo zbirati na vseučilišču. Sklenilo se je, da se poda vse dijaštvo pred redarstvo demonstrirati, ter so prosili opozicionalne poslance, da pri tem sodelujejo. Toda dr. Frank je dijake pomiril ter obljubil, da bode posredoval sam, da puste zaprta na svobodo. O pol eni je prišel dr. Frank v Ilico ter dijakom sporočil, da bode redarstvo izpustilo oba zaprta v ponedeljek zjutraj, če ne bode v nedeljo nobenih demonstracij. In zares je bilo v nedeljo popoldne vse mirno. Vendar pa so se sprehajale straže redarjev in žandarjev po vseh ulicah.

Danes zjutraj se je podalo pet dijakov k upravitelju redarstva prosit, da izpusti Radča in Sirovatko, toda upravitelj je odbil prošnjo in vseh pet dijakov zaprl. Kmalu se je raznesel o tem glas in dijaki so se zopet zbrali na vseučilišču. Do 200 se jih podá pred magistrat, in dva pravnikar se podata k redarstvenemu upravitelju prosit, da izpusti zaprte. Med tem je prišel tudi dr. Frank, da posreduje. Dijaki so bili na ulici čisto mirni ter so pričakovali z napetostjo, kaj jim sporoči deputacija. Kar se pripelja v izvoškihih celi voj žandarjev ter zapro ulico. Vseh 200 dijakov je bilo zdaj zaprtih radi sestajanja in buna v dvorišču mestne hiše. Posredovanjem dr. Franka so bili izpuščeni vsi, ko so izročili izkaznice. Sicer pa so hoteli ostati dijaki vsi zaprti, dokler se ne izpuste njihovi sodrugi; ali po nagovoru dr. Franka so vendar odšli. Dr. Frank je hotel radi te stvari k banu, toda ban ga ni pustil k sebi.

Danes popoldne je izdalo redarstvo oglas, da se morajo vsi napisi, ki so bili včeraj in danes zbrisani, v 24 urah zopet napraviti, kakršni so bili, češ, da tako zahteva obrtni zakon. Tukaj je oblast našla

precej zakon, ko je treba braniti jasno postavljeno glede hrvaških napisov, pa le molči. Narod je radi tega oglasa silno vznemirljen. Zato so straže po mestu pomnožene. Na vseučilišču se je zvečer mladina zbirala, a hlica je natičena ljudstva, tako da straža komaj prehaja po sredini ulice. Bati se je novih izgrediv radi omenjenega oglasa.

Na mesto odtrganih ploč z napisi Khuen Hedervarijev trg so bili prikovani novi napisi „Starčevićev trg“. Toda redarstvo jih je hitro odstranilo. Trg bi se bil moral prvotno zvati „Zvonimirov trg“, toda mažaronska vedina v mestnem zastopstvu ga je posvetila svojemu najboljšemu patronu Khuen Hedervariju.

Shodi na Hrvatskem se množe.

Izza zagrebske skupščine za finančno samostalnost, za državljanske pravice, svobodo tiska in proti večjim stroškom za vojsko se je razvnelo živo ustavno gibanje po celem Hrvatskem. Dozdej je bilo sklicanih po raznih krajih že 35 takih shodov in sestankov. Vendar pa so bili dozdej zabranjeni vsi javni shodi razun dveh, a celo mnogo sestankov po § 2. je redarstvo zabranilo. Motivacije teh prepovedi so skoraj vse enake ter se ponavljajo s stereotipno izjavo „radi mira i poredka“, a ve se, da se to godi po zapovedi od zgoraj, namreč, da se ne sme dovoliti nobene skupščine več. Toda mažaroni se varajo, če mislijo, da bodo s takim ravnanjem narod prisilili na mir in molčanje. Molčal je dolgo čas, a zdaj se bode izjavljal, če ne drugače, pa samo z izjavami, da se strinja z resolucijami zagrebske skupščine, kar so neodvisni rodoljubi storili že na treh krajih, kjer jim je bila oblast zabranila sklicati skupščino. To se vsaj ne da zabraniti, in narod bode na ta način izvršil svojo domoljubno dolžnost.

Kršč. socialci in vlada.

Z znano izjavo proti združenju Dunaja z nekaterimi predkrajci, torej proti stvari, ki je bila že vsestranski dognana, si je nakopala Korberjeva vlada veliko nasprotstvo kršč. soc. stranke. O zadevi se je razgovarjal klub v seji dne 3. t. m. in sklenil zahvaliti se vladi za to „naklonjenost“ na sledeči način: Čanom kršč. soc. zveze v nagodbenem in carinskem odseku se je soglasno naročilo, da morajo pobijati sedanjo nagodbo in naj raje glasujejo za gospodarsko ločitev od Ogrske nego pa bi pritrdili dogovorom v Silvestrovi noči. — Zahtevati morajo, da se podržavijo vse zasebne železnice. — Glasovala bo konečno stranka tudi proti načrtu glede plačil v gotovini in kakor proti nagodbi z vsemi silami agitirala proti tej vladni predlogi.

Želje ogrske opozicije

se polagoma, a vendarle uresničujejo. Sicer se z vojaške strani naglašja, da pri majskem avanzamentu ne bo premeščenih 500 ogrskih častnikov od avstrijskih k ogrskim polkom, kakor se je svojedobno poročalo, vendar pa se v tej zadevi toliko ustreže opoziciji, da se po potrebi premeste častniki k ogrskim polkom. Obenem je pa izšla te dni naredba, s katero bodo brezdvomno zadovoljni vsi opozicionalci. Vojsna uprava je namreč odredila, da bodo v bodoče vsi gojenci vojaških akademij ogrske narodnosti po imenovanju za častnike prideljeni izključno le ogrskim polkom. V smislu te naredbe se bo postopalo že pri letošnjih imenovanjih.

Szell o dogodkih na Balkanu.

V sobotni, zadnji seji pred velikonočnimi počitnicami, je ministerski predsednik Szell odgovoril na interpelacijo Ugronovcev o dogodkih na Balkanu. Rekel je mej drugim: „Naša politika v orientu obstoji v tem, da se ohrani narodni in politični status quo na Balkanu, da se te dežele razvijajo same po sebi in ne vpliva nobena velesila v kvar drugi. V tem oziru smo popolno edini z Rusijo. Sestanek v letu 1897 je veljal temu dogovoru, ravno tako zadnji obisk grofa Goluchovskega. V tem oziru nam je zagotovljeno tudi sporazumljenje z ostalimi velesilami. Turčija je pričela izvrševati reforme, ki smo jej jih priporočili, in to delo nadaljuje. Če se pri tem delu ne pokaže takoj pozitiven vspeh, je vzrok to, da revolucionarsko gibanje podpirajo, če ravno ne z uradne, pa vendar zelo vplivne strani. Kajpada ne bo nihče oviral Turčije pri zatiranju tega gibanja, če postane nevarno miru in turški državi. Upajmo, da se z izvedbo reform uduši to nevarno gibanje.“ — Szell torej ni povedal nič novega.

Poljski socialistični kongres.

Dne 28. in 29. junija t. l. zboroval bo v Lvovu poljski socialistični kongres, katerega se udeležijo tudi slovenski in hrvaški socialisti. Češki socialisti so naznanili, da se mnogoštevilno udeležijo tega kongresa in so izrazili nado, da bo ta kongres značil zblíževanje vseh slovanskih narodov. Kaka razlika! Pri naših severnih bratih pomenja so-

cialistična ideja zblíževanje slovanskih narodov, torej slovansko vzajemnost, pri nas pa so socialni demokratje najnevarnejši nasprotniki probujajočej se zavednosti Slovencev.

Kriza v Bolgariji in na Grškem

sta si v vsem popolno podobni. Tu in tam sta odstopila vojna ministra in oba iz istih razlogov. Bolgarski minister Paprikov je hotel kredita, da se armada dostojno pripravi na dogodke na Balkanu in priskoči na pomoč zatiranim Makedoncem, grški minister je pa po izjavi min. predsednika odstopil radi tega, ker se ni strinjal s politiko ostalih kabinetnih članov. Politika grškega kabineta je pa znana: prijateljski odnosi s Turčijo. Razlika je torej mej Sofijo in Atenami le ta, da je tam zmagała Rusija, tu pa Turčija, v obeh slučajih pa je poražena stranka, ki je hotela nastopiti po pravice: za zatiranje krščanske raje.

Iz brzojavk.

Straža v avstrijskem parlamentu. Predsedstvo gospoke zbornice je pritrdilo sklepu predsedstva poslanske zbornice, da se uvede parlamentarna straža. — Protestne deputacije pri grofu Apponyju. V soboto je ogrski zborniški predsednik vprejel deputacije, broječe 1800 mož. Vse so mu izročile peticije proti vojni predlogi. — Radikalizem v Bukovini. Te dni je dobil neki dijak nemške črnoviške gimnazije javni ukor in osemurni zapor, ker je poljsko molil po poklu. Ravnatelj ga je hotel celo izključiti. — Combes proti bretonskemu jeziku. Combes je vstavil plačo 28 župnikom v Bretagni, ker poučujejo verouk v bretonščini. Škof Quimper v protestu izjavlja, da se bo duhovščina tudi v bodoče posluževala tega jezika, kjer je to potrebno. — Kralj Edvard ob svojem dohodu v Rim 27. aprila baje ne poseti Vatikana, češ ker je za obisk določen le en dan. — Kriza v Srbiji. Zunanji minister Lozanč je, kot smo poročali, podal ostavko. Isto je storil tudi radikalni naučni minister Lazarevič. Povod razpuru je kraljeva zahteva po premembi ustave. V tej zadevi se je vršila v soboto zvečer pod predsedstvom ministerskega predsednika Cincar-Markovića konferenca, ki so se je udeležili voditelji zmernih radikalcev ter bivši radikalni ministerski predsedniki Pašić, Vučić, Velimirović in Simić.

Dnevne novice.

V Ljubljani 6 aprila.

Deputacija „Glasbene Matice“ pri knezoškofu. Včeraj popoldne je imela deputacija „Glasbene Matice“ avdijenco pri prevzvišenem gospodu knezoškofu v zadevi Hartmanovega oratorija. Odposlanca sta bila g. prof. Štritof, veledeleaven načelnik meškega zbora „Gl. Matice“, in koncertni vodja gosp. Matej Hubad. Prosila sta seboj č. g. P. Hugolina Sattner, ki ju je predstavil. G. prof. Štritof zahvati prevzvišenega g. knezoškofa, da je milostno blagovolil prepustiti stolno cerkev za prireditev oratorija, povabil ga, da počasti produkcijo s svojo navzočnostjo, in ga prosil, da blagovoli povabiti tudi prevzvišene sosedne gg. škofe k produkcijam, ker proizvajanje oratorija bi prejelo s tem velik sijaj. Prevzvišeni se je zahvalil za vabilo in obljubil ugoditi željam gg. odposlancev, živo se zanimal za vpriporitev oratorija, pohvalil idealno teženje „Gl. Matice“ in zlasti trudoljubivost g. koncertnega vodje, in milostno odslovil deputacijo.

Odvetniški izpit je na tržaškem višjem sodišču položil g. dr. Fran Pavletič. Iskreno čestitamo!

Osebnosti. Sodni tajnik dr. Teodor Stegu pride v Gorico v enaki službeni lastnosti. — V Maribor se je vrnil č. gosp. Fr. Trop, ki je studiral v Freiburgu v Sviči.

Iz Šmartne pri Litiji se nam poroča: Na brzojav danosti, kateri je bil ob papeževi slavnosti poslan v Rim v imenu dekanijeke duhovščine in raznih društev ter vernikov, zbranih pri evharistični slavnosti, prejel je g. dekan Zlogar nastopni brzojavni odgovor: „Sveti oče so s hvalečnim srcem sprejeli izraz danosti vernikov vse dekanije, slavečih jubilej; zato tebi in vsem skupaj milostno podeli apostolski blagoslov.“ — M. kardinal Rampolla.

Revolucija v Trstu. Znano je, da so volivci okraja pri sv. Ivanu proglasili za prihodnje občinske volitve v Trstu kandidatom g. Ante Jakčića in da se je proti tej kandidaturi oglasilo v „Edinosti“ politično društvo „Edinost“. Tudi na četrtm shodu, ki se je vršil minulo sredo v Kolonji, je bil g. Jakčić enoglasno proglašen kandida-

tom. Od strani politikov, zbranih okolu „Edinosti“, se sodi, da bi g. Jakčić kompromitiral dosedanje politično taktiko kolovodij političnega društva „Edinost“. Čuje se, da je proti političnemu društvu „Edinost“ velika nezadovoljnost. Zanimiva za to domačo slovensko „revolucijo“ v Trstu je tudi izjava urednika g. Ante Jakčića v včeraj nam došlem njegovem listu „Slavenska misao“. Izjava se glasi:

„Kakor je že bilo naznanjeno v zadnji številki „Slavenske misli“, zavedni slovenski volilci tretjega volilnega okraja (Sveti Ivan-Vrdela) v tržaški okolici, proglasili so me na treh shodih enoglasno svojim kandidatom za ta okraj, za predstoječe volitve v mestni, oziroma deželni zbor. Slavni odbor političnega društva „Edinost“ zmatral je potrebnim priobčiti v včerajšnji številki svojega enakomenovenega glasila, izjavo, v kateri pravi, da ne more privoliti v to kandidacijo radi razlogov, o katerih ne bo za sedaj javno govoril. Mirnega srca pričakujem, da slavni odbor političnega društva „Edinost“ javno izpregovori, da potem tudi jaz morem zavzeti svoje stališče. Mogel bi to stališče že danes zavzeti, ali tega ne storim, ker mi mir in bratska sloga gotovo preveč na srcu leže. Da me pa volilci tretjega okraja, kateri so me svojim zaupanjem počastili, in tudi druga brata Slovenci bodo mogli boljše razumeti, poskrbel bom, da, do potrebe, izdam svojo časnik v slovenskem, namesto v hrvaškem jeziku. Slavni odbor politič. društva pa opozarjam, da jaz, za voljo sloge, ne bom prvi začel, ampak še le takrat, če bom izzvan. Ante Jakčić.“ — Vsekakor se zadeva utegne zanimivo razviti.

Knjiga „Večna molitev“ je pošla, a pridno se tiska v novi izdaji, ki izide v petih ali šestih tednih.

Služba poštnega odpravitelja. Razpisuje se mesto poštnega odpravitnika pri c. kr. poštne uradu (III/5) v Smarji-Sap (pol. okraj ljubljanska okolica) proti pogodbi in kavciji 400 kron, letna plača 450 kron, uradni pavšal 120 kron in letni pavšal 378 kron za vzdržavo trikratne pešne zveze na dan med Smarjem in kolodvorom Smarje-Sap ter za lokalno dostavljanje poštne pošiljatev. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu.

Slovenski kat. izobraž. društvi sta se včeraj ustanovili v Mekinjah pri Kamniku in V. L. a š č a h. Na prvem ustanovnem shodu je o potrebi in namenu izobraževalnih društev govoril g. vikar J. Kallan. Društvo ima že dobro izvežban tam-buraški zbor. — V Velikih Laščah je govoril gospod dr. Krek. Ondi je bil včeraj tudi občni zbor kat. pol. društva.

Katoliško izobraževalno društvo v Senčurju pri Kranju je bilo včeraj ustanovljeno. Ustanovni shod je otvoril sklicatelj g. Fr. Traven, predsedoval je g. dekan Koblar. Dr. Lampe je pojasnoval nalogo izobraževalnih društev, katera naj dvigajo duševno naše ljudstvo, da bo zmoglo napredovati v vsem, kar je danes potrebno za gospodarski in narodni obstanek. V odbor so bili izvoljeni nato gg.: Anton Kukelj, predsednik, Matija Vidmar, predsed. namestnik, Frančišek Traven, tajnik, Miha Erzar, taj. namestnik, Jože Zarnik, blagajnik, Iv. Burja, blag. namestnik, Josip Golob ml. knjižničar. V nadzorstvo pa sta bila izvoljena Ivan Vidmar in Andrej Svetelj. Bog daj srečo!

Kje je slovensčina na dolenskih vlakih? Mešani vlaki, t. j. tisti polževi „osebni“ vlaki so obiti znotraj le z nemškimi, madjarskimi in francoskimi pa laškimi napisi, a nikjer ni živega krsta, ki bi proti takemu samooblastnemu postopanju žel. uprave protestiral. Na Dunaju kot v Ljubljani smo Slovenci pri vladi brezpravni, pri železnični upravi — pa tudi! Ni čuda! Ali ni to — škandal?! G. dr. Tavčar, ki ste član upravnega odbora dolenskih železnic zganite se!

Občinske volitve v Tinjanu. Reški „Novi list“ piše: V Tinjanu ni zmagal Italijan, ampak Venceslav Križman in čič pristati. Križmandič je sin očeta, ki je na teh volitvah glasoval proti sinovi stranki. Križmandič torej ne postane sedaj, ko je premagal „kuma“, izdajca, ne proda svoje krvi največjemu sovražniku našega naroda. — Goji se nado, da bo novo zastopstvo, v katerem imajo Križmandičevi pristati večino, hodilo istim potom, po katerem je hodil dosednji župan, a ta isti župan in

njegovi somišljeniki mu pojdejo gotovo na roko.

Vsprejem v kadetne šole. Pričenši s prihodnjim šolskim letom (sredi septembra) se sprejme v avstroogrsko kadetne šole določeno število gojencev (do 400) v I. letnik. V druge letnike se bodo sprejemali le toliko, kolikor dopušča prestor. Prošnje je poslati do 15. avgusta na poveljstvo dotične kadetne šole. Natančnejši pogoji se izvedo iz zadevne objave državnega vojnega ministerstva.

G. Zavadil in „Slov. Narod“. K dnevnici vesti „Rešil se jih je“ v št. 67. „Slov. Naroda“ z dne 24. sušca t. l. izjavljam v pojasnilo: Ne morem se pritožiti, da bi se bilo od prečastitega mariborskega knezoškofstva ali od njegovih zastopnikov z menoj kdaj krivično ali samolastno in maščevalno ravnalo. Povrnili sem se v duhovsko službo ne zato, „ker sem zmagal proti školu“, temveč zato, ker so me milostljivi knez in škof ne prisiljeni ali proti svoji volji, temveč iz milosti zopet sprejeli in se mi je tako izpolnila srčna želja. Izjavo, katero je obelodanil „Slovenec“ v listu št. 65. z dne 21. marca, nisem izsilil iz mene, temveč sem jo objavil celo prostovoljno. Pritožbe ali prav za prav prošnje, katero sem poslal prečastitemu knezonadšk. ordinarijatu solnograškemu, ne more prijaviti preč. kn. šk. lavantinski ordinarijat, ker je ostala v Solnogradu. — Anton Zavadil, duhovnik. — Maribor, dne 4. aprila 1903.

Zaročil se je asistent c. kr. držav. železnice g. Peter Šlegel z gđ. Mici Snoj.

Slovenska slušateljica na ruskem vseučilišču. Hči Slovenca g. prof. Stiftarja v Kalugi je napravila na gimnaziji v Moskvi z izbornim vspehom izpit iz latinščine in se bo sedaj posvetila medicinskim študijam.

Beljaški Slovenci ustanove bralno društvo. „Grazer Tagblatt“ je že poln, kar je dokaz, kako na mestu bo slovensko bralno društvo sredi Beljaka.

Eksplodirala dinamita v Godoviču. V Godoviču je v hiši župana Franca Kankelja eksplodirala zaloga dinamita, ki je bil ondi shranjen. Prvo nadstropje in pritličje županove hiše sta močno poškodovana. Poškodovan ni nihče.

Proti „Obzoru“. „Obzor“ plenijo dan za dnevom. Zapoved za plenitev se izda tako hitro, da redarstvo ljudem trga list kar iz rok na ulici, če ga kdo potem bere. Dozdej je bilo dovoljeno, da je bil „Obzor“, čim je izšel, razstavljen v izlogu, da so ga mogli ljudje brati skoz steklo. Ker se je pa pri izlogu zbiralo vedno mnogo ljudi, zabranilo je redarstvo na dalje obešati list na okno. S takimi naredbami hoče zagrebska redarstvena oblast odstraniti nemire in nezadovoljstvo med meščanstvom. Zares smešno!

Wolfova žena pobegnila. Iz Celja se poroča: Včeraj so prijatelji Wolfovi hoteli poskusiti, da se zopet sprijaznita poslanec Wolf in njegova žena. Ko je žena to zvedela, je naglo odpotovala v Curih. Tudi svoja dva otroka je vzela seboj, da ju ne bo treba izročiti Wolfu, kakor je od nje zahtevalo sodišče.

Nesreča na železnici Na celjskem kolodvoru je prišel pod vlak železniški paznik Anton Kranjc. Težko poškodovanega so prenesli v bolnico.

K smrti senatnega predsednika g. Abrama na Dunaju se še poroča, da je g. Abram umrl po kratki bolezni na zastrupljenju krvi, nastalem po neki praski. Pokopan je v Föhnleithu pri Gradcu, kjer počiva tudi pokojni njegov sin.

Na c. kr. izobraževališču za učiteljice v Gorici se prično preskušnje in sicer: a) zrelosti 4. maja t. l. ob 8. uri zjutraj, b) za usposobljenje v ženskih ročnih delih istega dne ob 3. uri popoldne, c) usposobljenja za ljudske in meščanske šole dne 11. istega meseca ob 8. uri zjutraj in d) za vrtnarice početkom meseca junija t. l. Prošnje se imajo predložiti ravnateljstvu navedenega izobraževališča, oz. roma dotične izpraševalne komisije in sicer za preskušnje pod a), b) in c) najkasneje do 15. tek. m. in za one pod d) do 15. maja t. l.

Vrl domoljub. Te dni je umrl na Dunaju, kot smo že omenili, bivši lekarnar v Zagrebu Anton Kögel. Vse svoje premoženje, ki iznaša 150.000 K, je zapustil v dobrotvorne svrhe: „Matiei Hrvatski“ je zapisal 10.000 K; „mensa academica“ dobi 1000 K, a lepo hišo, katero je nedavno sezidal, je izročil lekarniškem zboru; ostanek premoženja pa je namenil za ustanove pri obrtni šoli. Slava vrlému domoljubi!

Nova razsvetljava v Novem mestu. Občinski svet v Novem mestu se je odločil vpeljati po mestu acetyleno razsvetljavo.

V kozji rog bi radi ves svet vgnali črnovški liberalci. Odpočili so se od truda polnega in napornega duševnega dela, ko so izročili mlekarjo v druge roke. Na eni strani hočejo svetu prikriti svojo blamažo s tem, da bi z lažnjivimi dopisi v „Narodu“ splahili naše somišljenike, da bi molčali, a ker to

ne pomaga, se hočejo, kakor se nam poroča, s tožbami prati in celo med seboj. Naj se le omivajo, saj so tudi črnovrškega bika »zajfali«, pa je le ostal črn. Nas bi prav zelo veselilo, da bi liberalci sami vsa zadeva spravili pred sodnijo, bi ljudje vsaj spoznali, kdo je kriv propada mlekarne. Mesto, da bi pa črnovrški liberalci mahali po naših družtvih, naj »izkunštujejo«, kako bi rešili ljudi, da ne bodo doplačevali deležev. Če bo bivši načelnik storil to uslugo ljudem, je vendar gotovo, da bi mu ljudje svojo hvaležnost pokazali s tem, da ga bodo pri prihodnjih občinskih volitvah zopet volili za župana.

Ljubljanske novice.

Shod v »Katoliškem domu«. Včeraj dopoldne se je vršil v dvorani »Katoliškega doma« javni shod »Slovenskega katoliškega delavskega društva« z dnevnim redom: Zavarovanje delavcev za starost in splošna volivna pravica. K prvi točki je govoril tovariš Puhač, ki je navajal, koliko mora delavec doprinesati družbi žrtve in kaj bi država lahko v tem oziru storila. Mej tem ko je denar za vse druge stvari, ga ni za to, česar je nujno potrebno, za zavarovanje delavcev za starost. Predlagal je resolucijo v tem smislu. Resolucija je bila soglasno sprejeta. — O volivni pravici je govoril tovariš Gostinčar, ki je poudarjal, da stoni pravica na dolžnosti. Dolžnosti ima delavstvo dovolj, zato je tudi opravičeno, zahtevati pravico in pred vsem volivne pravice. Predlagal tudi resolucijo na občinski svet v Ljubljani, da isti vendar enkrat prične misliti na to. Ker so socialni demokrati iz »Gorenjčeve« tiskarne v Kranju razposlali nekaj »pastirski list« med delavstvo, v katerem delavstvo s hinavščino nagovarjajo z »ljubi krščanski delavci«, je Gostinčar obžigal to postopanje in laži, ki se nahajajo v tem pamfletu, kot nedostojno in je v marsičem razkrinkal način delovanja socialne demokracije. Navzoči socialni demokrati so bili seve kar iz sebe. Njih soderug Mihler je v svoji modrosti izrekel gorostasno laž, da je dr. Krek v državnem zboru glasoval in govoril za podraženje sladkorja in petroleja, ter je rekel, da bode s stenografskim zapisnikom v roki dokazal resnico tega. Re-vež niti ne ve, da je davek na sladkor zvišala vlada potem paragrafa 14., torej brez parlamenta. Seveda ta okorna laž za socialne demokrati ni naredila dobrega vtisa. Zborovalci so hoteli Mihlerja ven vreči in le nekaterim krščanskim socialcem se ima zahvaliti, da ni frčal po stopnicah. Slaba se mora goditi socialnim demokratom, da se poslužujejo takih laži in tro-sijo med delavstvo tako neumno sestavljene pamflet.

Planinski večer je bil v soboto jako dobro obiskan. Predaval je g. dr. Fr. Tomišek o svoji turi na Kočno in Grintavec. G. predavatelj nas je vedel iz Kranja čez Jezersko v Čško kočo in odtod po jako malo obiskani poti na Kočno. Popisal nam je natančneje to najbolj razrito goravo Savinskih planin in nas seznanil potem z jako zanimivim prehodom s Kočne na Grintavec. G. predavatelj je žel za svoje podučno, zanimivo, ob enem pa tudi zabavno predavanje obilo pohvale. Izborno petje in neprisiljena zabava sta potem kratkočasila planince še do pozne noči.

Sesecija ali brezmiselna novotarija? V stolpu deželnega dvorca so postavili javno uro, a na kazališčih ne vidiš navadnih števil, nego le 12 rimskih enojk (I) narisanih na mestih, koder so navadno številke. Kdo si je to spako izmislil, ne vemo, povedati pa moramo, da je to nesmisel!

Samomor. V noči od sobote na nedeljo se je ustrelil pri rezervuarju v tivolskem gozdu bivši uslužbenec pri poštarnem in brzojavnem uradu v Mariboru, 25letni Josip Štok, doma iz Datovelj na Krasu. Povod je baje zguba večje svote denarja pri igranju. Našli so pri njem dvojico pisanih in nekaj denarja.

Zadruga »Tovarna sodovice« ima jutri ob 3. uri popoldne izvanredni občni zbor v steklenem salonu gostilne g. Balača na Dunajski cesti.

Pogreb. Včeraj popoldne so pokopali gospo Ano Vesel. Pogreba se je udeležila tudi »Slovenska krščanska soc. zveza« z zastavo, pevci »Katoliškega rokodelskega društva« pa so zapeli glnjivi žalostinki.

Dijak se je ubil. Sin delovodja juž. železnice Friderik Cerar, dijak III. realke, 16 let star je 4. t. m. padel v 20 m globoko jamo nekje pri Podutiku. Prepeljan v deželno bolnico, se je znotraj tako poškodoval, da danes umira. Ob njegovi smrtni postelji stojita žalostna oče in mati. Deček je pravil, da bode inženir ali gozdarski uradnik, vsled tega je vedno hodil po gozdih in jamah.

Cesarskega orla ukradli. Valentinu Sitarju izkuharju in trafikantu v Kolodvorskih ulicah so od 4 na 5. t. m. zlikovci sneli cesarskega orla in ga neznano kam odnesli.

Ponesrečen beg. Včeraj sta ušla prisiljenca Franc Bauer in Alojzij Doisi. Tekla

sta do Gruberjevega kanala, skočila v vodo, plavala na drugo stran in se hotela rešiti zasledujočih paznikov, vojakov in prisiljencev, toda trije policijski stražniki, ki so šli iz Štefanje vasi, so jih prepodili nazaj. Plavalci so nazaj, kjer so jih sprejeli pazniki, vojski in prisiljenci. Zadnji so baje še svoje kolege dobro natepeškali. Skočila sta dez zid.

Za kruhom. Včeraj se je odpeljal poseben vlak laških delavcev proti Dunaju. Tudi se je odpeljalo 70 Hrvatov v Ameriko.

Ustnico odgriznil. Jožef Lore, Ranzingerjev hlapec je dne 4. t. m. zvečer opravil konje in mu je konj odgriznil spodnjo ustnico.

Književnost in umetnost.

* Slovensko gledališče. V petek na korist dramskemu osebju prvič na slovenskem odru vpriporjena Rudolf Kneislova seloigra »Satanova hči« je vzbujala med maloštevilno zbranim občinstvom mnogo smeju in odobravanja. Na nekaterih mestih je duhovita in polna dokaj kompliciranih spletk in prizorov. Na drugi strani pa je stvar zopet nejasna in je zlasti igralcem treba paziti, da ne napravijo nekatera mesta plitka in mnogokrat surova, kar se pri vpriporitvi ni mnogo upoštevalo. Naslovno ulogo Klare nam je podala gđ. Kreisova dovršeno. Njena živahna, dokaj narayna igra je mnogo pripomogla k vspehu vpriporitve. Prav tako dobra je bila gospa Dragutinovičeva v ulogi Filomena p. Kačič Motla je le njena govorica in nepravi naglas. Imeniten v maski in igri je bil g. Verovšek, ki je predstavljal nejasno ulogo Šiške. Gosp. Dragutinovič je igral ulogo graščaka in barona Kostaviškega vseskozi premišljeno in z dobro mimiko. Jožefa Stanka nam je podal gospod Dobrovolny dobro kot vedno svoje uloge. Tudi gospod Hašler bi ugajal, ako bi znal nekoliko bolje svojo ulogo in bi nekoliko manj karikiral.

Igra se je ponovila včeraj popoldne zopet na korist dramskemu osebju. Zvečer so igrali »Adrienne Lecouvreur« na korist dramskemu osebju. Gledališče je bilo srednje obiskano. S tem je zaključena gledališka sezona, ki nam je dala 100 predstav, mej njimi 65 dramskih.

* V Ljubljano k oratoriju »Sv. Frančišek«. Kakor se čuje z mest in dežele, je zanimanje za Hartmanov oratorij splošno. Je pa tudi vredno slišati delo samo, vredno je slišati zbora »Glasbene Matice«, bodisi ženski, mešani ali možki, kateri slednji se je let's dvignil do izredne višine, kakor sta kazala zadnja dva koncerta. Vredno je slišati tako popolni orkester, nad vse vredno pa čuti člane dvorne dunajske opere, ki imajo kot solisti največjo in najhvaležnijo nalogo. Vredno je videti skladatelja samega, kako vodi, kako si misli, kako tolmači svoje delo. Zategadelj pričakujemo k produkcijam oratorija izredno vdeležbo od strani Ljubljancev in iz drugih mestin dežele. »Glasbena Matica« si je naložila veliko nalogo in velikanske troške; naša dolžnost je, da podpiramo to dično društvo v njegovem stremljenju. Uljudno in nujno vabimo k oratoriju vse prijatelje mile muzike, ne le da pridejo sami, marveč da navdušijo tudi druge k vdeležbi. Zasti se obračamo do predstojnikov tretjerednih družeb, mladeniških društev, Marijanskih kongregacij, do pevskih, bralnih, izobraževalnih in drugih društev, da navdušijo k vdeležbi člane, ki morejo in, ker to je krasen duševen vzitek, blažilen za srce in duha in vreden nekaj požrtvovalnosti. Čujemo, da se v Kamniku snuje poseben vlak, ki pripelje vrle Kamničane k oratoriju in je odpelje takoj zopet nazaj. Z Gorenjske je moči priti popoldne, ob desetih zopet nazaj. Iz Notranjske popoldne, z večernim osebnim vlakom nazaj. Za Štajersko je kaj pripraven brzovlak popoldne, ki dojde v Ljubljano ob pol šestih, zvečer ob 10. ali 12. lahko nazaj. Zamude ne bo nikjer ve like. Kar je prijatelj glasbe, častilcev velikega sv. Frančiška in njegovih idej, vsi se najdemo 22. ali 23. aprila v ljubljanski stolnici! Lep zgled nam dajo gg. bogoslovci, ki so za drugi večer posedli celi pevski kor. Opozarjamo, da treba vstopnice prej preskrbeti, ker nad določeno število se ne more iti. Vstopnice prodaja trgovina g. Lozarja v Ljubljani na Mestnem trgu in Katol. bukvarna.

* Sedeži in vstopnice za oratorij sv. Frančišek se od jutri naprej dobivajo in lahko naročajo tudi v Katoliški bukvarni v Ljubljani (uhod s ceste Pred škofijo). Ondi kakor v trgovini gospoda Lozarja na Mestnem trgu so občinstvu na upogled načrti sedežev za obe izvajani oratorija in se na obeh krajih knjižica o Hartmanu in njegovem oratoriju brezplačno dobiva.

* »Glasbena Matica«. Nocoj ob polu 8 uri zvečer je skupna vaja moškega zbora. Gospode pevce prosim odbor, da se polnoštevilno te vaje udeležijo.

* Pornografska književnost v Parizu. Pornografski pisatelj Willy in izdajatelj tednika »La vie en Rose« sta bila te dni v Parizu obsojena radi priobčenja nekakega romana prvi na tisoč, a drugi na tri tisoč frankov globe.

* »Katoliškega Obzorika« II. letošnji zvezek je danes izšel in bil razposlan. Ta zvezek obsega 7 in pol pole ter ima naslednje vsebino: Dr. Aleš Ušeničnik: Leon XIII. — Dr. Jos. Jeršič: Tomaž Akvinski ali Kant? — Dr. Fran Ušeničnik: Katoliška cerkev in kultura. — Dr. Josip Gruđen. Gospodarski razvoj na Slovenskem v srednjem veku. — Dr. Fr. Ušeničnik: Stare krščanske knjižnice. — Apologetične misli. — Cerkev in cerkve. — Leon XIII. — pesnik. — Jaroslav Vrhlicky — Slovetvo. — Razne stvari. — »Katol. Obz.« izhaja štirikrat na leto in stane celoletno le 5 kron.

Balkan.

Bitka med Arnavti in turško vojsko, v kateri so bili Arnavti premagani in so pobegnili nato v gore, se je izvršila takole.

Dne 28. marca so mnogoštevilni Arnavti obkolili mesteca Vučitrn v Kosovem. Nekateri so prišli prav v mesto in napadli Srbe ter vdrli v pravoslavno cerkev. Oblast jih je uljudno naprosila, naj se odstranijo. Arnavti so sicer šli iz mesta, a so ga začeli od zunaj oblegati. 29. marca je bilo že 3000 Arnavtov okoli Vučitrna in Mitrovice, kateri so vpili: »Mi nočemo reform!« Oblast jih je zopet prijazno nagovarjala, naj bodo mirni. Arnavti so pa začeli groziti in razsajati, in nato je cela vojna posadka s topovi se postavila v bojni red. Arnavti so vojaštvu klicali, da ubijejo ruskega konzula Šerbinsa in požgejo Mitrovico.

Turško poveljstvo jim je dalo 12 ur premisleka, da se naj odstranijo. Dne 30. marca zjutraj je rek potekel. Arnavti so začeli streljati na vojaštvo. To je odgovorilo s topovi in puškami. Bitka je trajala več ur in je končala s porazom Arnavtov.

Cesta v Mitrovico je zdaj osvobodjena, a Turki se boje novih napadov. Arnavti pri Vučitrnu, ki so slišali streljanje od Mitrovice sem, so pobegnili in se skrivajo v gorah. Haimi paša se je držal pri tej priliki jako hrabro in odločno.

* * * Dolis pašami, živel sultan! To je zdaj arnavski bojni klic. Na velikem taboru v Zorici pri Prizrenu so namreč trdili, da drži sultan z Arnavti, da sultan tudi ne mara reform, a paše so se prodali tujcem, goljufajo sultana in zatirajo arnavsko »pravico«. To razkritje je vzbudilo velikansko ogorčenost Arnavtov, katerih je bilo do 8000 zbranih. Tolkli so z orožjem, slavili sultana in preklinjali paše. Arnavti so zagrozili, da požgejo takoj vse oblegane vasi, ako se ne izpuste iz policijske službe takoj vsi kristijani. Tri srbske žandarje so že ubili. Zljaj je sploh samo še 12 kristijanskih orožnikov v onem vilajetu, a še ti niso varni življenja in bodo sami pustili službo. Glede sultana imajo Arnavti v nekem oziru prav. Njegova popolna nevednost in neodločnost je najbolj kriva, da je taka zmešnjava na Balkanu. Abdul Hamid je dober sultan — za Arnavte. Kajmakam, ki je uničil Karbine, je dobil od sultana zlato liakat - medaljo. Bolgari so razjarjeni vsled tega.

* * * Boji med vojaštvom in vstaškimi četami so za slednje večinoma neugodni. Pri Štipu je v csemnajsturnem boju vojaštvo popolnoma uničilo četo 14 mož, ki so napadli vojaško skladišče. Isto se je zgodilo z vstaško četo pri Zeru. Njih sreča je, da imajo dobra skrivališča po gorah. Tudi so tako navajeni, da se podajo hitro v boji, in če se jim nasekne, ne posreči, se potuhnejo in gredo mirno na polje delat, kot bi se ne bilo nič zgodilo. Vojaštvo tudi ne pozna krajev tako dobro, kakor vstaši.

Med vstaši so tudi meščani in učitelji. Pri Mustafa paši so hoteli vstaši pograti v zrak državno skladišče za petrolej. Štoda ni velika. Poizkusili so še več dinamitnih atentatov. Vstreljeni ruski konzul je ranjen v jetra. Krogla je šla skozi telo.

V vasi Podrežu se je pokazala vstaška četa. Ta je ostnsek one čete, katero so Turki premagali pri Vladimirovu. Takrat jih je bilo še 40, zdaj so se skrčili na enajst. V boju so zdaj Turki vse pobili, le en sam ušel. Ta četa je bila pretrgala več brzojavnih zvez.

Boris Sarafov se baje skriva pod angleškim imenom in ima tudi angleški potni list. Vsak turški orožnik ima v žepu Sarafovo fotografijo, da bi ga lahko spoznal in uklenil.

Druga četa se je skrivala čez zimo v vasi Razlovci ob reki Zelabici. Vas je sama

revna, in kmalu je zmanjkalo živeža. Seljaki so grlo gledali vstaše, ki so jim vsa zalogo snedli, ter so poslali neko žensko v Carev, ki je vstaše izdala. Vojski so prišli in vstaše iznenadili. V boju so 13 Bolgarov ubili, dva vjeli. Turki imajo 4 mrtve, 3 ranjene.

Četa, ki jo je vodil Kara Ilija, se je razpršila. Vstaši so se uprli poveljniku, ga ubili in se razšli. Poveljnik Kacarevič še straši po gorah. Turki so razpršili še dve manjši četi v solunskem vilajetu.

* * * Črnogorski knežev Mirko je tržaskemu židu »Piccolo« razodel, da letos še ne bo važnejših komplikacij na Balkanu. Njegov oče Nikola ima pismo od sultana, v katerem ta najgorečnejše želi, da se izvedejo reforme. Kar Črna gora začne, dela vse v sporazumu z Rusijo, katero smatra kot poklicano pokroviteljico balkanskih Slovanov.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Svoji ženi grozil je zvečer 16. marca t. l. na Glincah 60 let stari Anton Aleš, ki je po ljudskem mnenju surovež in pijančevanju udan človek. Omenjeni večer je žugal svoji ženi in dvoma hčerama, da jih bo pobil in poklal. Sodišče ga je na obsodilo na 6 tednov ječe. — Jezen je bil nanj. Posestnika sin Tone Čarman iz Zlebov je bil jezen na Janeza Mizanta, ker ga je le ta lansko leto udaril. Zvečer 22. februarja pa je priletel Čarman za Bizantom ter mu zasadi nož v hrbet, a ga je k sreči le lahko ranil. Sodni dvor ga je obsodil na 4 mesece težke ječe. — Tatinski prisiljenec. Jože Tratnik, mesarski pomočnik iz Gorice, je kot prisiljenec lani 9. avg. zvečer pri delu v dež. dvorcu svojo obleko zamenjal in se oblekel v bluzo in telovnik ter si glavo pokril s kolesarsko čepico, vzel na hodniku stoječe kolo ter jo odkuril proti Gorici. Ukradeno kolo se je našlo dva dni kasneje skrito pod plotom ob državni cesti med Slavino in Razdrtim. Zlate svobode se je veselil le kratek čas in sodišče mu je pa z novega 13 mesecev težke ječe prisodilo. — Zaradi hudodelstva nenravnosti je sodni dvor obsodil Janeza Hineka, plesarskega pomočnika iz Strazišča na 14 mesecev težke ječe. — V Ameriko je hotel pomagati Franc Seljak, posestnik iz Planine trem fantom. Obsojen je bil na 6 dni zapore in na 10 K denarne globe. — 21 let stari Janez Miklič, delavec iz Jerovevsi, bil je na kolodvoru prijet, ko je hotel v Ameriko. Obsojen je bil na 8 dni zapore in na 10 K denarne globe.

Eksžupan Šliber iz Selo obsojen.

Danes se je vršila vzkliona obravnava proti Šliberju iz Selo, ker je imenoval g. Beštra Ivana lažnika, obrekovalca in ničvrednega človeka pri občinski seji v Selo dne 7. januarja letos. Zljaj »Narod« lahko piše, da je bil Šliber obsojen pri najvišjem sodišču v Ljubljani na 80 kron ali tri dni zapore. Menda ima za enkrat dovolj in gotovo mu je pošlo veselje, psovati pošene ljudi. Da ni bil obsojen pri sodišču v Škofjiloki in da ne pride pred porotnike, se ima zahvaliti svojemu fiducu Urbanovu.

Sodnik sklepa zakon. Iz Zagreba se poroča naslednje izpred sodišča: Gđ. G. D je tožila po dr. Edo Franku nekakega ondotelega poštnega uradnika, ker jo je zapegljal pod to pretezo, da jo vzame v zakon. Sodnik je preložil obravnavo na šest tednov, v kojem času pa mora obtoženec poročiti tožiteljico; v nasprotnem slučaju se obtoženec obsodi.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Milijonar obtožen oderutstva. V Berlinu se vrši obravnava proti milijonarju bankirju Henriku Pariserju, ki je obtožen oderutstva. — Splošna stavka se pripravlja v amsterdamski luki. — Bojkot protivneških letovišč so pričeli Poljaki. Poljeki listi napadajo pisateljico Konopnicko in Orzepko, ki bodeta poletje preživeli v nemškem Manheimu. — Deklamorika. V Varšavi je 68letno Marijo Hirschberg umorila njena dekla. Dekla je svoji gospodnji razbila glavo in ji oropala 10.000 rubljev in za 100.000 rubljev menjice. Dekla je pobegnila. — Pobeg goljuf. Posestnik tvrdeke Stein & Brauner v Striju J. Stein je ponaredil menjice za 120.000 K in pobegnil v Ameriko. — Poneveril je blagajnik na kolodvoru v Brodu Jožef Izaag 27.345 K. — Velik požar je divjal dne 3. aprila ves dan v židovskem oddelku New Yorka. Več oseb je zgorelo. — Junaski mož. Na železniški postaji Caserta pri Neapolju se je zgodil pretresljivi dogodek. Nek otrok je letel preko tira, ko se je bližal brzovlak. Paznik Mihael Montaro je skočil k otroku, da ga reši. Posrečilo se mu je otroka spoditi s tira, a vlak je pridrdral ter zagrabil vrlega moža in mu odtrgal obe nogi. —

